

คุยกับผู้อ่าน | uw.ประเวศ ะสี

ธนาคารต้นไม้

เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๗ คุณเอ็นนู ซื่อสุวรรณ อธิการบดีผู้จัดการใหญ่ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้พาคุณไสว แสงสว่าง ผู้จัดการธนาคารต้นไม้คนแรกของโลก มาคุยกับกลุ่มสามพราน

ธนาคารต้นไม้คิดโดยคนไทยและทำในเมืองไทย เป็นเรื่องใหญ่ที่สามารถแก้ทุกซีได้ทั้งแผ่นดิน ไปฟันปัญหาแบบอาณานิคม

ภูมิสังคมของฝรั่งกับของไทยไม่เหมือนกัน

ฝรั่งอยู่เมืองหนาวมีความขาดแคลนทางธรรมชาติ ไทยอยู่ในเขตร้อนชุ่มชื้นที่ธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ เช่น เมืองหนาวมีต้นไม้ไม่กี่ชนิด แต่ในภูมิประเทศของไทยต้นไม้และพรรณพืชมีเป็นพันๆ ชนิด ที่เรียกว่ามีความหลากหลายทางชีวภาพ

เนื่องจากฝรั่งอยู่ในภูมิประเทศที่ขาดแคลนจึงมีวัฒนธรรมของการแย่งชิงหรือไปปล้นเขามากิน เช่น ไปยึดบ้านเล็กเมืองน้อยเป็นอาณานิคม และชนทรัพยากรของเขาไปกินไปใช้ นั่นคือไปทำลายทรัพยากรและวัฒนธรรมของคนอื่นซึ่งเป็นคนส่วนมาก เพื่อความมั่งคั่งของตนเองซึ่งเป็นคนส่วนน้อย นี่คือฐานที่มาของปัญหาแบบอาณานิคม

เมื่อคนไทยไปเรียนจากเมืองฝรั่งโดยไม่รู้ตัว และไม่รู้ฐานที่มาของปัญหาแบบอาณานิคม ก็ไปปรับเอาความคิดแบบนี้มาทำกับเกษตรกรไทย แบบที่เจ้าอาณานิคมทำกับประเทศเมืองขึ้นของตัวเอง นั่นคือทำลายฐานทรัพยากรและฐานวัฒนธรรมเพื่อความมั่งคั่งของคนส่วนน้อย

ผลของการพัฒนาแบบนี้ในประเทศไทย ๕๐ ปี ก็คือ ป่าไม้ของเราที่เคยมีกว่า ๖๐% ของพื้นที่เหลือเพียง ๒๐ กว่า ไม่เพียงพอที่จะรักษาสมดุลของธรรมชาติ เกษตรกรต้องล้มละลายทางเศรษฐกิจ เป็นหนี้เป็นสิน ขายที่ขายวัวขายควาย ขายแม้กระทั่งลูกสาวไปเป็นโสเภณี เกษตรที่ล้มละลายอพยพมาเป็นแรงงานราคาถูกในเมือง ซึ่งคุณภาพและความมั่นคงในชีวิตก็ขาดแคลน แล้วเด็กและเยาวชนของเราจะมีคุณภาพได้อย่างไร

ธนาคารต้นไม้เกิดจากปัญหาที่เข้าใจภูมิสังคมของไทย และภูมิปัญญาทางการจัดการที่ส่งเสริมให้ปลูกต้นไม้มากๆ สามารถเอาต้นไม้มาฝากธนาคาร ได้เครดิตเป็นตัวเงินไปลงทุนทำอย่างอื่น มีดอกเบี้ย ต้นไม้โตขึ้นทุกวันแต่ละวันต้นไม้ ๑ ต้น มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๓ บาท ถ้ามี ๑,๐๐๐ ต้น ก็มีมูลค่าเพิ่มวันละ ๓,๐๐๐ บาท

ต้นไม้ที่โตแล้วจะทำประโยชน์ได้ประมาณต้นละ ๓๐,๐๐๐ บาท ถ้ามี ๑,๐๐๐ ต้น ก็ = ๓๐,๐๐๐,๐๐๐
ล้านบาท

ประโยชน์จากต้นไม้มีนานัปการ เมื่อมีมากๆ ก็เพิ่มความเป็นป่า เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สร้างปุ๋ยให้ดิน
ต้นหญ้าเลี้ยงวัวได้ ไข่วัวเป็นปุ๋ย ทำแก๊ส กิ่งก้านต้นไม้ทำเป็นถ่าน ได้น้ำส้มควันไม้ ได้แหล่งพลังงาน ลดการใช้น้ำมัน
ไม้กระดานเอาไปทำเฟอร์นิเจอร์ ปลุกบ้าน ต่อเรือ ทำงานศิลปะ และของเด็กเล่น ฯลฯ

ธนาคารต้นไม้จะนำไปสู่ความสมดุลของธรรมชาติ ของชีวิต ของเศรษฐกิจ ของพลังงาน จึงกล่าวว่า
สามารถแก้ทุกซ์ทั้งแผ่นดิน เราจึงต้องระมัดระวังภูมิปัญญาแบบอานานิคม และหันมาหาภูมิธรรมภูมิปัญญาที่
เหมาะสมกับภูมิสังคมของเราให้มากขึ้น

ประเวศ วะสี

ขอบคุณ ผู้เขียนทุกท่านที่ช่วยเขียนเป็นวิทยาทาน

- บทความที่ตีพิมพ์ในนิตยสารหมอชาวบ้าน ยินดีที่จะให้นำไปเผยแพร่เป็นวิทยาทานสู่ประชาชน แต่ต้องอ้างอิงแหล่งที่มา
ชื่อผู้เขียน (ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์) ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการค้า
- ข้อความโฆษณาใดๆ ที่ตีพิมพ์ในนิตยสารหมอชาวบ้านเป็นไปตามเงื่อนไขทางธุรกิจการค้า คณะบรรณาธิการไม่
จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป